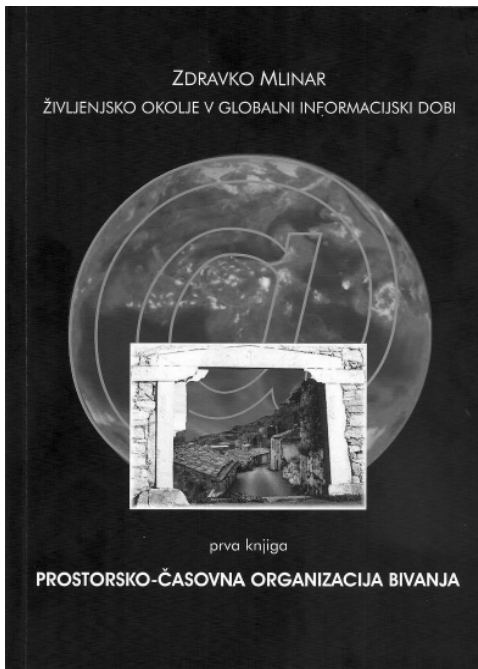

ŽIVLJENJSKO OKOLJE V GLOBALNI INFORMACIJSKI DOBI

PREDSTAVITEV KNJIGE

Anton Prosen

Avtor:

akad. prof. dr. Zdravko Mlinar

Naslov knjige:

***Življenjsko okolje v globalni
informacijski dobi***

Prvi del knjige:

**PROSTORSKO-ČASOVNA
ORGANIZACIJA BIVANJA**

Izdajatelj:

**Fakulteta za družbene vede in Slovenska
akademija znanosti in umetnosti**

Leto izdaje: 2008

**Obseg: 504 str., 17/24 cm, mehka
vezava**

ISBN: 978-961-235-348-3

Fakulteta za družbene vede in Slovenska akademija znanosti in umetnosti sta izdali prvo knjigo Zdravka Mlinarja z naslovom *Življenjsko okolje v globalni informacijski dobi* (prvi del nosi naslov *Prostorsko-časovna organizacija bivanja*). Zdravko Mlinar je sociolog, ki je v Sloveniji zasnoval področje prostorske sociologije, zaslužni profesor na FDV UL, akademik ter član SAZU in HAZU. V predstavljeni knjigi sociološko pojasnjuje spremembe prostorsko-časovne organizacije bivanja in vsakdanjega življenja ljudi v okviru informatizacije in globalizacije. Ugotavlja, da velike tehnološke spremembe in spremembe načina življenja povzročajo neskladje z dosedanjo togo fizično strukturo grajenega okolja. Knjiga je napisana na podlagi raziskav mesta in občine Koper ter družboslovnega raziskovanja v svetovnem merilu. Tako razkriva, kako se človek osvobaja prostorske in časovne vezanosti ter vnaprejšnje določenosti.

Avtor predstavlja sociološka spoznanja o dolgoročnih gibanjih sprememb v vsakdanjem življenjskem okolju ter kritične ocene in usmeritve (ne)reševanja aktualne problematike »urejanja prostora« pri nas in na meddržavni ravni. Pri tem ugotavlja, da postajajo dosedanji prevladujoči vzorci bivanja vse bolj neuporabni, nove usmeritve za prihodnost pa še niso izoblikovane.

Knjiga je razdeljena na deset poglavij. V prvem poglavju oziroma uvodu avtor poda nekatere usmeritve bivanja in na koncu predstavi tematski razpored snovi v knjigi. V drugem poglavju z naslovom Razvojne preobrazbe in trendi sprememb ugotavlja, da je konec razvojnih procesov in predvidljivih sprememb, ter nadaljuje s temeljnimi razsežnostmi razvojne preobrazbe in opaznim (ne)razumevanjem globalizacije in informatizacije. V nadaljevanju predstavi nekatere usmeritve prostorske organizacije bivanja in prostorov vsakdanjega življenja ter njihovo spreminjajočo se vlogo in razmerja. V tretjem poglavju je podrobno predstavljena prostorska organizacija bivanja v mestu in občini Koper, kjer so opisane naravne danosti ter identiteta naselij in posameznika. Avtor usmerja k razpršitvi in zgoščanju v prostoru, kjer srečujemo vse več omejitev, nadzora, nasprotij ter opaznih razhajanj med stvarnim in želenim načinom bivanja. Ugotavlja, kako zblížati želje prebivalcev in prostorsko politiko, ter kakšno vlogo imajo pri poselitvi estetske vrednote in denar. V knjigi so analizirani omejevanje in/ali spodbujanje poseljenosti ter tipi spalnih naselij, ločevanje in/ali mešanje različnih prebivalcev in njihovih vlog (poslovni prostori, javni prostori), še posebej pa je usmerjena na prostore, načrtovane po tipu »coniranj« (segregacijski tip), in na prehod k »mešani rabi površin« (integracijski tip). Predstavljene so predvidene stanovanjske spremembe ter spremenjen odnos med Koprom in njegovim zaledjem oziroma podeželjem, kjer je opazen trend naseljevanja in gradnje v gozdnem prostoru. V ospredju so nekdanje zaraščene kmetijske površine, ki bi jih lahko po skandinavskem zgledu pridobili za poseljenost notranjosti. Avtor še posebej predstavi skrb za obnovo in oživljanje propadlih, od obale oddaljenih vasi, ki bi z načrti za prenavo in razvoj vasi ponovno zaživele. Četrto poglavje prikazuje različne tipologije zasebnosti v bivalnem okolju; začenja z uveljavljanjem in ogrožanjem zasebnosti, nadaljuje z vizualno, zvočno in informacijsko-komunikacijsko zasebnostjo, zasebnostjo glede obiskov in onesnaževanja ter zasebnostjo v okviru varnosti. Avtor v petem poglavju opisuje posamezne in skupne prostore v bivalnem okolju, vpliv individualizacije pri urejanju bivalnih prostorov, nered, ki se pojavlja v zunanjih prostorih in skrb za njihovo urejanje ter vpliv turističnih društev pri izboljšanju in olepševanju okolja. Šesto poglavje je namenjeno strukturi prebivalcev v grajenem okolju ter problemu zapostavljenosti otrok in mladine v posameznih okoljih. Avtor nadaljuje s temami o osamosvajanju mladih, načinih bivanja, vplivu študentov pri oživljanju mesta, vlogi žensk v bivalnem okolju, bivalnih navadah starejših in bolnikov, bivalnem okolju in ljudeh s posebnimi potrebami, upoštevanju arhitekturne stroke, socialno ogroženih in njihovih možnosti stanovanjske oskrbe, samskih delavcih, odvisnikov, brezdomcih, istospolno usmerjenih ter možnosti bivanja in druženja. Sedmo poglavje opisuje časovno razsežnost bivanja ter poudarja naključno oziroma posamično in načrtno upoštevanje časovne razsežnosti. Na koncu poglavja avtor prikaže vlogo kulturne dediščine pri razvoju in jo podkrepi s posameznimi primeri uspešne prenovne grajene dediščine. Osmo poglavje je namenjeno podrobni predstavitvi odnosa med bivanjem in gibljivostjo v prostem času, prihodnosti stalnega bivališča ter odnosom med stalno in začasno naseljenimi prebivalci. Posebej so prikazane vloge zasebnega in javnega prometa

(opisani so domači in tuji primeri), počitniških hiš, hotelov, kampov ter marin pri poseljenosti v sedanosti in prihodnosti. Precejšen del tega poglavja opisuje problematiko bivanja v pristaniškem mestu in vplive pristanišča na bivalno okolje; posebno pozornost namenja bivanju voznikov in pomorščakov. Deveto poglavje podaja usmeritve za prehod od bivalnega k integralnemu in ustvarjalnemu življenjskemu okolju. Velik pomen pri razvoju nove identitete tega prostora naj bi imela načrtovalska stroka in sodelovanje prebivalcev. Zadnje, deseto poglavje prikazuje spremembe v občini, povezovanje s širšim prostorom, vpliv osamitve mesta na krajevno enakopravnost in pomen obmejnega področja. Sledijo avtorjev komentar vsebine, metode, viri ter vprašanja, spoznanja in usmeritve za nadaljevanje obravnave v drugem delu knjige z naslovom *Od bivalnega k integralnemu in ustvarjalnemu življenjskemu okolju*. Dodani so literatura, seznam avtorjevih slik, stvarno kazalo in angleški izvleček.

Knjiga bo v celoti predstavljala sociološke usmeritve za celostno reševanje problemov na ravni stanovanja, soseske, mesta, občine, regije in države v praksi, ponudila pa bo tudi široko zasnovo prostorske sociologije nasploh.

To izvrstno in obsežno delo priporočam vsem, ki se ukvarjate z arhitekturnim projektiranjem in prostorskim načrtovanjem na planski in izvedbeni ravni. Mogoče nas bo knjiga spodbudila, da bomo pri delu upoštevali tudi izsledke drugih ved, predvsem prostorske sociologije, in ob načrtovanju prostorskega razvoja prisluhnili ljudem, ki v njem živijo. Opustiti pa bi morali tudi nekatere zastarele vzorce in prevzeti nove, ki pospešujejo prostorski razvoj na različnih ravneh načrtovanja ter odražajo sedanost in prihodnost.

V imenu uredništva revije avtorju čestitam za znanstveno delo ter mu želim še veliko zdravja in moči za prihodnje ustvarjanje.

dr. Anton Prosen